Nr 14

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande av konvention mellan Sverige och Jugoslavien rörande social trygghet; given Stockholms slott den 31 januari 1969.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att godkänna en den 5 juli 1968 undertecknad konvention mellan Sverige och Jugoslavien rörande social trygghet.

GUSTAF ADOLF

Sven Aspling

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås, att riksdagen godkänner en den 5 juli 1968 undertecknad konvention mellan Sverige och Jugoslavien rörande social trygghet.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 31 januari 1969.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, GUSTAFSSON, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Aspling, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *godkännande av konvention mellan Sverige och Jugoslavien rörande social trygghet och* anför.

Sedan ett arbetskraftsavtal slutits mellan Sverige och Jugoslavien den 16 september 1966 har förhandlingar för avslutande av en konvention mellan de bägge länderna rörande social trygghet ägt rum i Stockholm och Belgrad i april och maj 1968.

Konventionen har undertecknats i Stockholm den 5 juli 1968. Den innehåller bestämmelser om att den skall ratificeras. Den träder i kraft första dagen i andra månaden efter den då ratifikationsinstrumenten har utväxlats. Konventionen har upprättats på svenska och serbo-kroatiska språken. Den svenska texten torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga*.

Konventionen innehåller tre delar. I första delen upptas allmänna bestämmelser avseende bl. a. konventionens omfattning i materiellt hänseende och rörande frågan vilket lands lagstiftning som skall tillämpas i konventionsfallen, varjämte likställighetsprincipen fastslås. Den andra delen innehåller särskilda bestämmelser för olika förmånsgrenar. I den tredje delen finns intagna vissa gemensamma bestämmelser liksom regler av teknisk natur.

Konventionens omfattning i materiellt hänseende framgår av *artikel 1*. Enligt första stycket blir konventionen för Sveriges del tillämplig på lagstiftningen om såväl de egentliga socialförsäkringarna — sjukförsäkring, moderskapsförsäkring, folkpensionering, försäkring för tilläggspension och yrkesskadeförsäkring — som en närstående socialförmån, nämligen de allmänna barnbidragen. För Jugoslaviens del omfattar konventionen den lagstiftning som närmast motsvarar den angivna svenska, nämligen lagstiftningen om sjukförsäkring, moderskapsförsäkring, för-

säkring för ålders- och efterlevandepension, invaliditetsförsäkring, inbegripet försäkring för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, och familjebidrag.

Artikeln innehåller i fortsättningen bestämmelser som innebär att konventionen skall tillämpas också på lagar och andra författningar som ändrar eller kompletterar den angivna lagstiftningen. Konventionen skall dock inte utan särskild överenskommelse tillämpas på författningar som avser en ny gren av social trygghet. Inte heller skall konventionen avse lagstiftning som utvidgar tillämpningsområdet för gällande lagstiftning till att omfatta nya persongrupper, om det berörda landets regering inom tre månader efter offentliggörandet av den nya lagstiftningen meddelar regeringen i det andra landet att det inte är avsett att konventionen skall tillämpas på den.

Den personkrets som konventionen skall tillämpas på omfattar, som framgår av *artikel 2*, svenska medborgare bosatta i Jugoslavien och jugoslaviska medborgare bosatta i Sverige.

Denna artikel innehåller också en huvudregel beträffande frågan om vilket lands lagstiftning som skall tillämpas i konventionsfallen. Om inte annat följer av särskild klausul i konventionen skall en svensk medborgare som är bosatt i Jugoslavien omfattas av jugoslavisk lagstiftning och en jugoslavisk medborgare som är bosatt i Sverige omfattas av svensk lagstiftning. Här fastslås även likställighetsprincipen, dvs. att den som omfattas av konventionen skall vara likställd med medborgare i det land där han är bosatt i fråga om rättigheter och skyldigheter enligt landets lagstiftning.

I *artikel 3* ges vissa undantag från huvudregeln i artikel 2. Enligt den bestämmelse som tagits upp under a i artikeln gäller att om en person, som är bosatt i det ena landet och anställd hos företag med säte i samma land, sänds ut för arbete i det andra landet, lagstiftningen i det förra landet skall gälla under de första tolv månaderna arbetet pågår. Varar arbetet längre blir han underkastad vistelselandets lagstiftning. Möjlighet öppnas dock för myndigheterna i detta land att medge förlängning av tolvmånadersperioden.

Resande personal vid järnvägs-, luft- eller vägtrafikföretag med arbete i bägge länderna omfattas enligt en under b i artikeln upptagen regel av lagstiftningen i det land där företaget har sitt säte, såvida det inte är fråga om någon som är bosatt i det andra landet. För annan personal vid sådana företag gäller oavsett medborgarskap lagstiftningen i det land, där företaget har sitt säte, under tillfälligt uppdrag i det andra landet. I övriga fall tillämpas huvudregeln i artikel 2.

Enligt undantagsreglerna i punkt c i artikel 3 skall besättning på fartyg under svensk eller jugoslavisk flagg lyda under lagstiftningen i det land fartyget tillhör. Tas under fartygets uppehåll i det andra landet ar-

betare därifrån i anspråk för lastning, lossning, reparationsarbete eller vakttjänst skall det landets lagstiftning gälla för sådana arbetare.

För personal vid diplomatiska och konsulära representationer och för arbetstagare i personlig tjänst hos sådan personal skall enligt punkt d i artikel 3 lagstiftningen i det land representationen tillhör gälla om det är fråga om medborgare i detta land. Regeln omfattar inte olönad konsul eller arbetstagare som avlönas av honom.

Dessa undantag från huvudregeln om tillämplig lagstiftning kan enligt *artikel 4* kompletteras med ytterligare undantag eller modifieras genom överenskommelse mellan de bägge ländernas högsta förvaltningsmyndigheter.

Den andra delen av konventionen, som innehåller särskilda bestämmelser om olika grenar av social trygghet, är indelad i fyra kapitel. Av dessa handlar *kapitel I* om sjukförsäkring och moderskapsförsäkring. *Artikel 5* ger den regeln att en medborgare i ett fördragsslutande land, som är bosatt i det andra fördragsslutande landet, har samma rätt till förmåner vid sjukdom och moderskap som medborgare i det landet.

För Sveriges del avses sjukförsäkrings- och moderskapsförmåner enligt lagen den 25 maj 1962 (nr 381) om allmän försäkring. Om den jugoslaviska sjuk- och moderskapsförsäkringen skall nämnas att den i första hand omfattar alla anställda. Vidare har i viss utsträckning egna företagare — jordbrukare liksom andra grupper — möjlighet att ansluta sig till försäkringen. När det gäller pensionärer svarar pensionsinrättningen för sjukvård m. m. Anslutning till försäkringen ger försäkringsskydd också för den anslutnes familjemedlemmar. Detaljerna i sjukförsäkringen liksom i synnerhet avgifternas storlek varierar mellan de olika republikerna, något som för övrigt kännetecknar samtliga grenar av socialförsäkringssystemet. Sjukförsäkringen ger såväl ersättning för sjukvårds- och läkemedelskostnader som sjukpenning. Tandvård räknas till sjukvård. Moderskapsförsäkringen täcker kostnader för vård under havandeskapet och för förlossningen och ger även moderskapspenning.

Kapitel II rör pensionsförsäkring. Beträffande denna försäkringsgren föreligger stora skiljaktigheter mellan de bägge ländernas lagstiftning.

De svenska pensionsbestämmelser som avses ingår liksom bestämmelserna om sjukförsäkring och moderskapsförsäkring i lagen om allmän försäkring. Den jugoslaviska pensionsförsäkringen avser ålders- och familjepensionering samt invaliditetsförsäkring, som i förening med sjukförsäkringen täcker även det område som den svenska yrkesskadeförsäkringen omfattar. Rörande huvuddragen i försäkringen kan nämnas att den är obligatorisk för alla anställda och frivillig för självständiga företagare. Försäkringen ger ålderspension vid 60 års ålder för män och 55 års ålder för kvinnor. För full pension fordras 40 tjänsteår för män och 35 för kvinnor.

Full pension utbetalas oavsett ålder efter 40 tjänsteår för män och 35 för kvinnor. Minsta tid för intjänande av pension är 20 år, undantagsvis 15 år. Full pension motsvarar 85 % av den fastställda pensionsgrundande inkomsten beräknad efter vissa grunder. Pensionen efter 20 tjänsteår uppgår till 45 % av full pension för män och 55 % för kvinnor. Familjepensioneringen avser änke-, änklings- och barnpensioner liksom även pensioner till andra nära anhöriga, som varit beroende av den avlidne för sin försörjning. Änkepension utgår till änka som har fyllt 45 år vid dödsfallet eller är invalid eller har oförsörjda barn. Den motsvarar 70 % av den ålderspension som skulle ha utgått till mannen. Har änkan exempelvis tre barn blir med barnpensioner det sammanlagda pensionsbeloppet 100 % av ålderspensionen. Änklingspension utgår till änkling som har fyllt 60 år vid dödsfallet eller är invalid. Invaliditetsförsäkringen ger skydd för den som är under 30 år efter ett tjänsteår. Pensionen för sådan försäkrad blir vid fullständig invaliditet 45 % av full ålderspension. För äldre beräknas pensionen efter en skala, där hänsyn tas till dels antalet tjänsteår, dels åldern vid pensionsfallet. Invaliditetsförsäkringen är dock i första hand inriktad på åtgärder för rehabilitering. Pensioner får uppbäras även vid bosättning utanför Jugoslavien under förutsättning av ömsesidighet.

Mot bakgrunden bl. a. av att i vart fall 15 års försäkringstid krävs för rätt till ålderspension från den jugoslaviska försäkringen har i *artikel 6* beträffande jugoslavisk medborgares rätt till folkpension i form av ålderspension uppställts krav på bosättning i Sverige under sammanlagt minst 15 år efter fyllda 18 år, varav minst fem år i oavbruten följd omedelbart före ansökan om pension. Kravet efterges dock beträffande den som vid uppnåendet av 67 års ålder redan — i enlighet med följande artiklar — var berättigad till folkpension i form av förtidspension eller änkepension.

För att jugoslavisk medborgare skall bli berättigad till folkpension i form av förtidspension eller invaliditetsersättning krävs enligt *artikel 7* att han varit bosatt i Sverige oavbrutet minst ett år omedelbart före ansökan och under denna vistelse minst ett år varit fullt arbetsför. Rätten till invaliditetsersättning i form av vårdbidrag till barn under 16 år har inte kunnat anknytas till en sådan förutsättning utan görs beroende av att barnet varit bosatt i Sverige minst fem år i oavbruten följd omedelbart före ansökningen.

Avlider jugoslavisk medborgare är enligt *artikel 8* efterlevande make och barn berättigade till folkpension i form av änkepension eller barnpension om den avlidne efter fyllda 18 år varit bosatt i Sverige under sammanlagt minst 15 år, varav fem år i oavbruten följd omedelbart före dödsfallet, allt under förutsättning att den efterlevande vid dödsfallet var bosatt i Sverige. Rätt till sådan förmån kan också grundas på att den efterlevande själv varit bosatt i Sverige viss tid. Tiden har här för änkepension satts till 15 år sammanlagt, varav fem år i oavbruten följd omedelbart före ansök-

ningen om pension, och för barnpension till fem år utan avbrott omedelbart före pensionsansökningen.

För de fall som avses i artiklarna 6—8 gäller vidare att jugoslavisk medborgare är berättigad att lyfta pensionen bara så länge han är bosatt i Sverige. Det krävs givetvis också att han uppfyller de villkor som den svenska lagstiftningen i övrigt uppställer för rätt till förmånen. Artiklarna avser också de tilläggsförmåner till folkpension som förekommer. Vid bedömningen huruvida tidsvillkoren i artiklarna är uppfyllda skall bortses från tillfällig bortovaro från Sverige. Regler om denna bedömning ges i *artikel 13*.

Enligt *artikel 9*, som saknar motsvarighet i tidigare av Sverige ingångna bilaterala konventioner om social trygghet, skall jugoslavisk medborgare under vissa förutsättningar vara berättigad till folkpension även om han inte är bosatt i Sverige. Pensionen skall med andra ord kunna betalas ut utomlands, exempelvis till den som flyttar åter till Jugoslavien. Bestämmelserna har kommit till mot bakgrunden av att svensk medborgare numera har rätt att lyfta folkpensionsförmåner även vid bosättning utomlands, såvida han har varit mantalsskriven i Sverige för det år då han fyllde 62 år och för de fem åren närmast dessförinnan.

Grundförutsättning för att en jugoslavisk medborgare skall få uppbära folkpension trots att han ej längre är bosatt i Sverige är enligt konventionen att han har varit mantalsskriven i Sverige för det år då han fyllde 62 år och de fem åren närmast dessförinnan. Detta krav överensstämmer med motsvarande bestämmelse för svenska medborgare. Rätten gäller folkpensionsförmåner i form av ålderspension, förtidspension eller änkepension jämte tilläggsförmåner. Inkomstprövad förmån kan dock inte åtnjutas utanför Sverige. Pensionens storlek görs beroende av hur länge pensionstagaren varit mantalsskriven i Sverige. Den som har varit mantalsskriven i Sverige för 30 år eller mera och uppfyller det nyss nämnda minimikravet med avseende på mantalsskrivning har enligt artikeln rätt att erhålla pensionen på samma villkor som svensk medborgare. Den som har varit mantalsskriven här för kortare tid ges rätt till så stor andel av pensionen som svarar mot förhållandet mellan det antal år, för vilka han har varit mantalsskriven här, och talet 30. Vid tillämpningen av bestämmelserna bortses från år före det då 18-årsåldern uppnåddes och efter det då 67-årsåldern uppnåddes eller då ålderspension dessförinnan började utgå. I fråga om förtidspension och änkepension bortses dessutom från år efter det då pensionsfallet inträffade.

Regeln i artikel 9 har dessutom den betydelsen att en jugoslavisk medborgare som är bosatt här i landet i vissa fall kan få pension trots att han inte uppfyller förutsättningarna enligt artiklarna 6—8. I gengäld blir det då fråga om en partiell pension. För en jugoslavisk medborgare som under bosättning i Sverige lyfter folkpension med tillämpning av någon av artik-

larna 6—8 räknas pensionen om enligt regeln i artikel 9 vid flyttning ur riket.

Jugoslavisk medborgare får genom konventionens artikel 2 samma skyldighet som svensk medborgare att erlägga avgift till folkpensioneringen.

Den svenska tilläggspensioneringen behandlas i *artikel 10* där det sägs att jugoslavisk medborgare har rätt till tilläggspension på samma villkor som svensk medborgare på grund av arbete som han har utfört under bosättning i Sverige. Förbehåll görs dock för de särskilda reglerna i 15 kap. 1 § lagen om allmän försäkring om beräkning av pension för den som är född under något av åren 1896—1923. Den överkompensation det här är fråga om skall alltså inte utgå till jugoslaviska medborgare.

På en svensk medborgare som är bosatt i Jugoslavien tillämpas jugoslavisk pensionslagstiftning enligt huvudregeln i artikel 2, som samtidigt utesluter tillämpning av svensk lagstiftning om tilläggspension på honom. I det senare hänseendet skulle således en tillämpning av huvudregeln kunna medföra inskränkning i de möjligheter en svensk medborgare i undantagsfall har enligt 11 kap. 2 § tredje stycket lagen om allmän försäkring att få sig inkomst av anställning i utlandet tillgodoräknad för svensk tilläggspension. Även tillämpning av särreglerna i artikel 3 skulle kunna leda till sådant resultat. Mot den bakgrunden har enighet nåtts att i en tillämpningsöverenskommelse till konventionen som skall ingås enligt artikel 17 ta in en klausul att bestämmelserna i konventionens artiklar 2 och 3 inte skall hindra tillämpning av den svenska lagstiftningen om tilläggspension i fall som nu avses.

Som nyss påpekats regleras tillämpningen av jugoslavisk pensionslagstiftning på svensk medborgare i allt väsentligt av huvudregeln i artikel 2. I förevarande kapitel har upptagits en bestämmelse i *artikel 11* att pensionsförmån, som svensk medborgare eller hans efterlevande har förvärvat rätt till enligt jugoslavisk lagstiftning, inte får minskas, innehållas eller indragas på grund av att den pensionsberättigade är bosatt utanför Jugoslavien.

Om en person inte uppnår det i jugoslavisk pensionslagstiftning föreskrivna antalet pensionsberättigande tjänsteår enbart på grundval av tjänsteår i Jugoslavien, skall enligt *artikel 12* vid fastställandet av hans rätt till jugoslavisk pension hänsyn tas till pensionsgrundande år enligt den svenska lagstiftningen om försäkring för tilläggspension. Den jugoslaviska pensionens storlek skall i sådant fall beräknas till den andel av hel pension som svarar mot förhållandet mellan antalet tjänsteår i Jugoslavien och det sammanlagda antalet pensionsgrundande år i Jugoslavien och i Sverige.

Regeln i artikel 12 kan åberopas av jugoslaviska medborgare, som återvänt till sitt hemland efter vistelse i Sverige, likaväl som av svenska medborgare. Anledningen till bestämmelsen är att den jugoslaviska pensionslagstiftningen för vissa försäkringsgrenar ställer upp krav på att ett betydande

antal tjänsteår skall ha fullgjorts innan rätt till pension över huvud taget har säkerställts, t. ex. i vart fall 15 år för ålderspension. Eftersom för den svenska tilläggspensioneringens del rätt till pension säkras redan efter kort tid, t. ex. för ålderspension tre pensionsgrundande år, har något behov av en motsvarande regel inte ansetts föreligga med avseende på den svenska pensioneringen.

I *kapitel III* behandlas yrkesskadeförsäkring. För Sveriges del avses försäkringen enligt lagen den 14 maj 1954 (nr 243) om yrkesskadeförsäkring. I Jugoslavien ingår yrkesskadeförsäkringen som nämnts i bl. a. den allmänna invaliditetsförsäkringen.

Enligt *artikel 14* skall förmåner från yrkesskadeförsäkringen i ett fördragsslutande land, innefattande även alla förhöjningar och tillägg, utges oavkortade till medborgare i det andra fördragsslutande landet oavsett eventuella inskränkande bestämmelser i lagstiftningen för utländska medborgare och oavsett bosättningsort.

Artikel 15 innehåller samordnande bestämmelser för yrkesskadeförsäkringen. I första stycket sägs att vid bestämmandet av rätten till ersättning och graden av arbetsoförmåga enligt det ena landets lagstiftning även tidigare inträffad skada, som omfattas av det andra landets försäkring, skall beaktas. Enligt andra stycket skall ersättningen vid yrkessjukdom som yppas sedan den sjuke i båda länderna varit sysselsatt i verksamhet, vari fara för sjukdomen har förelegat, utgå från försäkringen i det land, där verksamheten senast har utförts. Tredje stycket föreskriver att om en yrkessjukdom har föranlett ersättning från försäkringen i det ena landet så skall samma försäkring svara även för sådan försämring av den sjukes tillstånd som inträffar i det andra landet, med undantag för det fall att försämringen är att hänföra till arbete där i verksamhet, som medför fara för sådan sjukdom.

Kapitel IV innehåller bestämmelser om barnbidrag. Enligt lagen den 26 juli 1947 (nr 529) om allmänna barnbidrag utgår svenskt barnbidrag till utländskt barn som är bosatt i Sverige om barnet eller endera av dess föräldrar sedan minst sex månader vistas i Sverige eller om barnet fostras av någon som är bosatt och mantalsskriven i Sverige. Bosättning i Sverige är alltså ett oeftergivligt krav, och barnbidrag betalas ej ut till barn som är bosatta utomlands, även om föräldrarna bor här i landet. Detta krav upprätthålls i fråga om jugoslaviska medborgare genom bestämmelse i första stycket av *artikel 16*.

Angående den jugoslaviska socialförsäkringens familjebidrag föreskrivs i artikelns andra stycke att svensk medborgare i Jugoslavien har rätt till bidrag för barn som vistas i Jugoslavien på samma villkor och till samma belopp som jugoslavisk medborgare. Den inskjutna bestämningen, att barnet skall vistas i Jugoslavien för att vara bidragsberättigande, innebär en av

ömsesidighetssynpunkter förestavad inskränkning i förhållande till den jugoslaviska lagstiftningen, som inte innehåller något sådant krav.

De i tredje delen av konventionen upptagna bestämmelserna är huvudsakligen av teknisk natur och överensstämmer i allt väsentligt med vad konventioner av detta slag brukar innehålla i berörda hänseenden.

Enligt *artikel 17* kan de högsta förvaltningsmyndigheterna komma överens om tillämpningsbestämmelser till konventionen. De skall särskilt tillse att förbindelseorgan utses i vartdera landet för att underlätta tillämpningen av konventionen. Vidare skall de reglera kontrollen i medicinskt och administrativt hänseende över de personer som uppbär förmåner enligt konventionen och reglera utgivandet i förekommande fall av förmåner i annat land än det som förmånerna utgår ifrån. Avsikten är att en tillämpningsöverenskommelse skall undertecknas i samband med att ratifikationsinstrument avseende konventionen utväxlas och träda i kraft samtidigt med konventionen.

Med högsta förvaltningsmyndighet avses enligt *artikel 26* för Sveriges del Kungl. Maj:t eller den myndighet som Kungl. Maj:t förordnar, för Jugoslaviens del Federala rådet för arbetsfrågor.

Om bestämmelserna i konventionens tredje del skall i övrigt endast nämnas att konventionen enligt artikel 27 skall tillämpas även på fall som har inträffat före dess ikraftträdande och detta oavsett tidigare avgörande i ärendet. Vid tillämpning av konventionen tas alltså hänsyn även till försäkrings- eller vistelsetid före ikraftträdandet. Några förmåner skall däremot inte på grund av konventionen utgå för tid före ikraftträdandet.

Enligt *artikel 28* sluts konventionen för ett år med förlängning för ett år i sänder om inte uppsägning sker. Har uppsägning skett skall konventionens bestämmelser alltjämt gälla för förmåner som redan förvärvats. Den rätt till blivande förmåner, som kan ha förvärvats på grund av konventionens bestämmelser, skall regleras genom särskild överenskommelse.

En ratifikation av konventionen synes inte förutsätta att någon ändring vidtas i den berörda svenska lagstiftningen. Konventionens bestämmelser om yrkesskadeförsäkring och om allmänna barnbidrag står i samklang med vad den svenska lagstiftningen på området innehåller. Vidare kan — med avseende på sjuk- och moderskapsförsäkringen samt pensioneringen — enligt 20 kap. 15 § lagen om allmän försäkring Kungl. Maj:t träffa överenskommelse med främmande makt angående utsträckt tillämpning av den lagen eller om undantag från lagens föreskrifter. Med hänsyn till att bestämmelserna i artikel 9 om utbetalning i vissa fall av folkpension utom riket innebär en nyhet jämfört med de konventioner som Sverige tidigare ingått anser jag dock att konventionen bör föreläggas riksdagen för godkännande.

Under åberopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag att Kungl.

Maj:t genom proposition föreslår riksdagen att godkänna ifrågavarande, den 5 juli 1968 undertecknade konvention mellan Sverige och Jugoslavien rörande social trygghet.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Gunnel Anderson

Konvention mellan Konungariket Sverige och Socialistiska Federativa Republiken Jugoslavien rörande social trygghet

Konungariket Sveriges regering och Socialistiska Federativa Republiken Jugoslaviens regering har, i en önskan att reglera och förbättra förhållandena inom den sociala trygghetens område mellan de båda staterna, överenskommit om följande:

Allmänna bestämmelser

Artikel 1

Denna konvention är tillämplig på följande lagstiftning:

1. i Sverige rörande

a) sjukförsäkring och moderskapsförsäkring;

b) folkpensionering och försäkring för tilläggspension;

c) yrkesskadeförsäkring;

d) allmänna barnbidrag;

2. i Jugoslavien rörande

a) sjukförsäkring och moderskapsförsäkring;

b) pensionsförsäkring (ålders- och efterlevandepension);

c) invaliditetsförsäkring (inbegripet försäkring för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar);

d) familjebidrag.

Konventionen äger också tillämpning på lagar och författningar, som ändrar eller kompletterar den lagstiftning, som anges i första stycket.

Konventionen skall emellertid icke tillämpas på lagar och författningar, som avser en ny gren av social trygghet, om ej de fördragsslutande parterna träffar särskild överenskommelse härom, och ej heller på sådana lagar och författningar som utvidgar tillämpningsområdet för gällande lagstiftning till nya persongrupper, om det berörda landets regering inom tre månader efter lagens eller författningens offentliggörande meddelar det andra landets regering, att en motsvarande utvidgning av konventionen icke avses.

Artikel 2

Svenska medborgare bosatta i Jugoslavien och jugoslaviska medborgare bosatta i Sverige omfattas av den jugoslaviska respektive svenska lagstiftning som anges i artikel 1. De likställs, om ej annat följer av konventionen, med vederbörande lands egna medborgare i fråga om rättigheter och skyldigheter.

Artikel 3

Från regeln i artikel 2 beträffande tillämplig lagstiftning gäller följande undantag:

a) Om någon är bosatt i det ena fördragsslutande landet och anställd hos företag med säte där samt arbetsgivaren sänder ut honom för arbete i det andra landet, skall förstnämnda lands lagstiftning fortsätta att gälla under de tolv första månaderna av vistelsen i det andra landet. Varar arbetet i det andra landet längre, kan nämnda lagstiftning, efter medgivande av den högsta förvaltningsmyndigheten i det andra landet, alltjämt gälla.

b) Resande personal vid järnvägs-, luft- eller vägtrafikföretag med arbete i båda de fördragsslutande länderna omfattas av lagstiftningen i det land, där företaget har sitt säte. Om vederbörande är bosatt i det andra landet skall dock dess lagstiftning tillämpas. För annan personal vid sådant företag gäller oavsett medborgarskap lagstiftningen i det land, där företaget har sitt säte, om vederbörande är utsänd för tillfälligt arbete i det andra landet.

c) För besättning på fartyg under svensk eller jugoslavisk flagg gäller lagstiftningen i det land fartyget tillhör. Har för lastning, lossning, reparationsarbete eller vakttjänst ombord på ett fartyg från det ena landet under dess uppehåll i det andra landet antagits arbetare därifrån, skall i fråga om denne gälla lagstiftningen i sistnämnda land.

d) För personal vid diplomatiska och konsulära representationer samt för arbetstagare i personlig tjänst hos sådan personal gäller lagstiftningen i det land representationen tillhör, om vederbörande är medborgare i det landet. Detta gäller ej olönad konsul eller av denne avlönad arbetstagare.

Artikel 4

De högsta förvaltningsmyndigheterna i de båda fördragsslutande länderna kan överenskomma om ytterligare undantag från huvudregeln i artikel 2. De kan även träffa överenskommelse om att undantag, som anges i artikel 3, i visst fall icke skall gälla.

Särskilda bestämmelser

Kapitel I. Sjukförsäkring och moderskapsförsäkring

Artikel 5

Medborgare i ett fördragsslutande land, som är bosatt i det andra fördragsslutande landet, har samma rätt till förmåner vid sjukdom och moderskap som medborgare i det senare landet.

Kapitel II. Pensionsförsäkring

Artikel 6

Jugoslavisk medborgare har, så länge han är bosatt i Sverige, rätt att på samma villkor och med samma tilläggsförmåner som svensk medborgare erhålla folkpension i form av ålderspension,

om han efter det han fyllt 18 år varit bosatt i Sverige under sammanlagt minst 15 år, därav minst fem år i oavbruten följd omedelbart före ansökan om pension, eller

om han vid uppnåendet av 67 års ålder redan blivit och då alltjämt var berättigad till folkpension i form av förtidspension eller änkepension.

Artikel 7

Jugoslavisk medborgare har, så länge han är bosatt i Sverige, rätt att på samma villkor och med samma tilläggsförmåner som svensk medborgare erhålla folkpension i form av förtidspension eller invaliditetsersättning om han varit bosatt i Sverige oavbrutet minst ett år omedelbart före ansökan om pension och under denna vistelse minst ett år varit fullt arbetsför eller, när fråga är om invaliditetsersättning i form av vårdbidrag till barn under 16 år, barnet varit bosatt i Sverige minst fem år i oavbruten följd omedelbart före ansökan.

Artikel 8

Avlider jugoslavisk medborgare, är efterlevande make och barn, så länge de är bosatta i Sverige, på samma villkor och med samma tilläggsförmåner som svenska medborgare berättigade till folkpension i form av änkepension eller barnpension,

om den avlidne efter det han fyllt 18 år varit bosatt i Sverige under sammanlagt minst 15 år, därav fem år i oavbruten följd omedelbart före dödsfallet, allt under förutsättning att den efterlevande vid dödsfallet var bosatt i Sverige, eller,

beträffande änkepension, om änkan varit bosatt i Sverige under minst 15 år, därav minst fem år i oavbruten följd omedelbart före ansökan om pension, eller,

beträffande barnpension, om barnet varit bosatt i Sverige minst fem år i oavbruten följd omedelbart före ansökan.

Artikel 9

Utan hinder av artiklarna 6—8 har jugoslavisk medborgare, oavsett om han är bosatt i Sverige, rätt att i enlighet med vad som anges i andra stycket av denna artikel erhålla folkpension i form av ålderspension, förtidspension eller änkepension jämte tilläggsförmåner under förutsättning att han varit mantalsskriven i Sverige för det år då han fyllde 62 år och de fem åren närmast dessförinnan.

Den som varit mantalsskriven i Sverige för 30 år eller mera har rätt att erhålla pensionen på samma villkor som svensk medborgare. Den som varit mantalsskriven i Sverige för mindre än 30 år har rätt till så stor andel av pensionen som svarar mot förhållandet mellan det antal år, för vilka han varit mantalsskriven i Sverige, och talet 30. Vid tillämpningen av bestämmelserna i detta stycke bortses från år före det då vederbörande fyllde 18 år och efter det då han fyllde 67 år eller dessförinnan började åtnjuta ålderspension. I fråga om förtidspension eller änkepension bortses dessutom från år efter det då pensionsfallet inträffade.

Jugoslavisk medborgare som icke är bosatt i Sverige har dock ej rätt till förmån som är beroende av inkomstprövning.

Artikel 10

Jugoslavisk medborgare har rätt till tilläggspension på samma villkor som svensk medborgare på grund av arbete som utförts under bosättning i Sverige. För jugoslaviska medborgare skall dock icke gälla de särskilda bestäm-

melserna i 15 kap. 1 § lagen om allmän försäkring om beräkning av pension för svenska medborgare som är födda under åren 1896—1923.

Artikel 11

Pensionsförmån, vartill svensk medborgare eller hans efterlevande förvärvat rätt enligt jugoslavisk lagstiftning, får icke minskas, innehållas eller indragas på grund av att den pensionsberättigade är bosatt utanför Jugoslavien.

Artikel 12

Om en person icke uppnår det i jugoslavisk pensionslagstiftning föreskrivna antalet pensionsberättigande tjänsteår enbart på grundval av tjänsteår i Jugoslavien, skall vid fastställande av rätt till jugoslavisk pension hänsyn tagas till pensionsgrundande år enligt den svenska lagstiftningen om försäkring för tilläggspension samt pensionens storlek beräknas till den andel av hel pension, som motsvarar förhållandet mellan antalet tjänsteår i Jugoslavien och det sammanlagda antalet pensionsgrundande år i Jugoslavien och i Sverige.

Artikel 13

Vid tillämpningen av artiklarna 6—8 skall bortses från tillfällig bortovaro från Sverige. Bortovaro skall anses tillfällig, om bortovaron ej överstiger fyra månader eller, i fråga om det i artikel 7 angivna kravet på ett års vistelse för rätt till pension, en månad om året. Dock kan även bortovaro av längre varaktighet betraktas som tillfällig, om särskilda skäl talar därför. Därvid kan beaktas den sammanlagda vistelsen i Sverige och anledningen till bortovaron.

Kapitel III. Yrkesskadeförsäkring

Artikel 14

Förmåner från yrkesskadeförsäkringen i ett fördragsslutande land, innefattande även förhöjningar och tillägg, utges oavkortade till medborgare i det andra fördragsslutande landet oavsett eventuella inskränkande bestämmelser för utländska medborgare och oavsett bosättningsort.

Artikel 15

Vid bestämmandet av rätten till ersättning och graden av arbetsoförmåga enligt lagstiftningen i det ena fördragsslutande landet skall jämväl tidigare inträffad skada, som omfattas av det andra landets försäkring, beaktas.

Yppas yrkessjukdom efter det den sjuke i båda fördragsslutande länderna varit sysselsatt i verksamhet, vari fara för sjukdomen förelegat, skall ersättning utgå från försäkringen i det land, där sådan verksamhet senast utförts.

Om yrkessjukdom föranlett ersättning från försäkringen i det ena landet, skall samma försäkring svara även för försämring av sjukdomen, som inträffar i det andra landet, dock ej om försämringen är att hänföra till arbete i sistnämnda land i verksamhet, vari fara för en sådan sjukdom föreligger.

Kapitel IV. Allmänna barnbidrag

Artikel 16

Allmänt barnbidrag utges i Sverige till barn som är jugoslavisk medborgare och bosatt i Sverige, om barnet eller endera av dess föräldrar sedan minst sex månader vistas i Sverige eller om barnet fostras av någon som är bosatt och mantalsskriven i Sverige.

Svensk medborgare i Jugoslavien har rätt till bidrag för barn som vistas i Jugoslavien på samma villkor och till samma belopp som jugoslavisk medborgare.

Övriga bestämmelser

Artikel 17

De högsta förvaltningsmyndigheterna kan komma överens om tillämpningsbestämmelser till denna konvention. De skall särskilt tillse att erforderliga förbindelseorgan utses i vartdera landet för att underlätta tillämpningen av konventionen. Vidare skall de högsta förvaltningsmyndigheterna reglera kontrollen i medicinskt och administrativt hänseende över personer, som uppbär förmåner enligt denna konvention, samt utgivandet i förekommande fall av förmån i annat land än det, varifrån förmånen utgår.

Artikel 18

Vid tillämpningen av denna konvention skall myndigheter och organ i de båda fördragsslutande länderna lämna varandra bistånd i samma utsträckning som vid tillämpningen av det egna landets lagstiftning. Sådant bistånd lämnas utan vederlag.

Vederbörande myndigheter och organ får skriftväxla direkt med varandra och med enskild person.

De diplomatiska och konsulära representationerna får begära upplysningar direkt hos myndigheter och organ i det andra landet för att kunna tillvarataga egna medborgares intressen.

Artikel 19

De högsta förvaltningsmyndigheterna i de båda länderna skall snarast möjligt underrätta varandra om alla ändringar i den lagstiftning, som anges i artikel 1.

Artikel 20

De högsta förvaltningsmyndigheterna i de båda länderna skall hålla varandra underrättade om de åtgärder, som vidtas inom det egna landet för tillämpningen av konventionen.

Artikel 21

I det ena fördragsslutande landet medgiven befrielse från stämpel- och andra avgifter på handlingar och bevis, som skall företes för myndigheter

och organ i nämnda land, skall även gälla för handlingar och bevis, som vid tillämpningen av denna konvention skall företes för myndigheter och organ i det andra landet. Handlingar och bevis, som skall företes i ärenden enligt denna konvention, behöver ej legaliseras genom diplomatisk eller konsulär myndighet.

Artikel 22

Besvär, som inom viss tid skall inges till behörig myndighet i ett av de båda fördragsslutande länderna, skall anses ha inkommit i rätt tid, om de inom fastställd tid ingivits till motsvarande myndighet i det andra landet. Denna myndighet skall omedelbart vidarebefordra besvären till behörig myndighet i det andra landet.

Artikel 23

Handling, som vid tillämpningen av denna konvention tillställs vederbörande myndigheter eller organ i det ena fördragsslutande landet, får ej avvisas av den anledningen att handlingen är avfattad på officiellt språk i det andra landet.

Artikel 24

Utbetalning enligt denna konvention får med befriande verkan göras i det egna landets valuta.

Om valutarestriktioner införes i något av de fördragsslutande länderna, skall dessa länders regeringar omedelbart i samförstånd vidtaga åtgärder för att säkerställa överföring mellan de båda länderna av behövligt belopp enligt denna konvention.

Artikel 25

Tvist, som uppkommer vid tillämpningen av denna konvention, skall lösas i samförstånd av de högsta förvaltningsmyndigheterna i de fördragsslutande länderna.

Om uppgörelse ej kommer till stånd, skall tvisten avgöras genom skiljedomsförfarande, som regleras genom överenskommelse mellan de högsta förvaltningsmyndigheterna i de båda länderna. Skiljedomen skall grundas på denna konventions anda och mening.

Artikel 26

Med de högsta förvaltningsmyndigheterna avses i denna konvention:
i Sverige Konungen eller den myndighet Han förordnar;
i Jugoslavien Federala rådet för arbetsfrågor.

Artikel 27

Bestämmelserna i denna konvention äger tillämpning även på fall, som inträffat före konventionens ikraftträdande, oavsett tidigare avgörande i ärendet.

Vid tillämpning av konventionen tas hänsyn även till försäkrings- eller vistelsetid före ikraftträdandet.

Artikel 28

Denna konvention slutes för ett år. Giltighetstiden anses förlängd för ett år i sänder, om konventionen ej skriftligen uppsäges av fördragsslutande land senast tre månader före utgången av giltighetstiden.

Uppsäges konventionen skall dess bestämmelser äga fortsatt giltighet på redan förvärvad förmån utan hinder av vad som kan ha stadgats i de båda ländernas lagstiftning rörande begränsningar i rätten till förmån vid medborgarskap eller vistelse i annat land. Den rätt till blivande förmåner, som kan ha förvärvats på grund av konventionens bestämmelser, skall regleras genom särskild överenskommelse.

Artikel 29

Denna konvention skall ratificeras. Ratifikationsinstrumenten skall utväxlas i Belgrad.

Konventionen träder i kraft första dagen i andra månaden efter den då ratifikationsinstrumenten utväxlades.

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen bemyndigade, undertecknat denna konvention.

Som skedde i Stockholm den 5 juli 1968 i två exemplar på svenska och serbo-kroatiska språken, vilka båda texter äger lika vitsord.

FÖR KONUNGARIKET SVERIGES REGERING:
Sven Aspling

FÖR SOCIALISTISKA FEDERATIVA REPUBLIKEN JUGOSLAVIENS REGERING:
A. Polajnar